

ساده‌نویسی ساده نیست

اصول و روش های ساده‌نویسی برای مروجان ، معلمان و مبلغان

نویسنده سید بهشتی

انتشارات نقش سهر

۱۳۹۷

سرشناسه	بهشتی، سعید، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	ساده‌نویسی ساده نیست: اصول و روش‌های ساده‌نویسی برای مروجان، معلمان و مبلغان/نویسنده سعید بهشتی.
مشخصات نشر	تهران: نقش مهر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۳۶ص.
شابک	978-964-6145-81-8
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
موضوع	نگارش علمی و فنی -- راهنمای آموزشی
موضوع	Technical writing -- Study and teaching:
رده بندی کنگره	۱۳۹۷: س۳ ۱۳۹۷/ب۹ PIR2۸۳۹
رده بندی دیویی	۸۰۸/۰۴فا:
شماره کتابشناسی ملی:	۵۱۹۰۶۲۳

انتشارات نقش مهر

ساده‌نویسی ساده نیست

نویسنده:	سعید بهشتی
ناشر:	نقش مهر
شمارگان:	۱۰۰۰
نوبت چاپ:	۱۳۹۷
شابک:	978 964 6145 81 8
قیمت:	۱۸۰۰ تومان

انتشارات نقش مهر

تهران - میدان جمهوری - خیابان جمهوری - بین خیابان اسکندری و خیابان

باستان - کوچه محرابیان - پلاک ۲ - واحد ۱

تلفن ۶۶۵۶۹۳۴۲ - ۰۹۹۰۴۸۰۶۵۵۹

کلیه حقوق مربوط به چاپ این اثر برای ناشر محفوظ می‌باشد

پیشگفتار

معلمان و استادان ارجمند من همیشه تذکر می‌دادند که آموزش یک فرایند دوجانبه است و معلم همانقدر که چیز به دیگران می‌آموزد، خود نیز یاد می‌گیرد. آنها کلاسی را خوب و شیرین می‌دانستند که این تبادل دانش در آن وجود داشته باشد. آن موقع، در باد خامی و جوانی، چیزی از گوهر فرمایشات استادان نفهمیدم اما بعد با بست و استخوان مفهوم فرمایشات ایشان را درک کردم. نمونه بارز آن کتابی است که پیش‌رو دارید. این کتاب را در تکمیل کارگاه آموزشی ساده‌نویسی که طی هشتم جشنواره شهید آوینی در کرمانشاه برگزار شد نوشتم. یکی از مزایای نوشتن آن است که حرف‌ها و کسری‌های دانش در ذهن نویسنده را هویدا می‌کند. زیرا برای نوشتن مجبور به دسته‌بندی ذهنی خود را جمع و جور و بسته‌بندی کنید. وقتی این اتفاقات در ذهن استاد تار و پود متوجه کسری‌ها و کمبودهای دانش خود می‌شوید و مجبور می‌گردید که با ما الله و برسی این نواقص را پر کنید. بدین ترتیب شما چیزهای جدیدی می‌آموزید. این کتاب موجب شد که بفهمم آنقدر هم که فکر می‌کردم در باره ساده‌نویسی نمی‌دانم. برای آنکه کم فروشی نکرده باشم مجبور به مطالعه و بازبینی در دانسته‌هایم شدم. به خاطر آن، آموختن چیزهای بسیاری بود. به همین دلیل از این فرصت استفاده می‌کنم تا از استادان گرانقدرم و نیز عزیزانی که بنده را به معلمی پذیرفتند، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم.

کتاب حاضر را برای مروجان بزرگواری نگاشته‌ام که زحمت تبدیل نوشته‌های علمی به متون ساده را بر دوش می‌کشند. ساده‌نویسی کار ساده‌ای نیست و یک مروج می‌داند که پشت نشر یک جزوه به ظاهر ساده، چقدر تلاش و کوشش نهفته است؛ همچنین معلمانی را که باید متون آموزشی بنویسند و مبلغانی که توانمندی در نگارش متن‌های ساده، یکی از رموز موفقیت آنهاست، مد نظر داشته‌ام. من، نویسنده این

کتاب، به عنوان یک مروج، تجربیات بیست ساله خود در فن نگارش و ساده‌نویسی را تقدیم دوستان و همکاران کرده‌ام و امیدوارم به کارشان بیاید.

کتاب حاضر، تا آنجا که نویسنده اطلاع دارد، جزو معدود کتاب‌ها (و شاید تنها کتابی) است که صرفاً آموزش ساده‌نویسی را هدف قرار داده است. البته به دلیل گسترده و اختصاصی بودن بحث نگارش برای رسانه‌های دیجیتال و مجازی مانند صفحات وب، ویلاگ‌ها، پیامک‌ها (SMS) و پست الکترونیک (e mail)، آموزش نگارش برای این رسانه‌ها را به کتابی دیگر موکول می‌کنیم و در این کتاب، تمرکز خود را بر روی متن‌های نوشتاری معمولی مانند کتاب‌های آموزشی، نشریات ترویجی و رسانه‌هایی از این دست متمرکز می‌سازیم. هرچند که اصول ذکر شده در این کتاب، برای رسانه‌های دیجیتال نیز کاربرد دارد.

امید دارم با این کتاب، راهنما و انگیزه‌ای باشد تا خوانندگان محترم با مراجعه به منابع بیشتر و تمرین و ممارست، مهارت‌های نظری و عملی خود را هر روز افزایش دهند و شاهد رشد‌هایی با مت‌های سلیس‌تر و جذاب‌تر باشیم. رسم ادب حکم می‌کند از تمام کسانی که در آماده‌سازی و نشر این کتاب، نویسنده را یاری فرموده‌اند تشکر و قدردانی کنم و اگر ثواب از این مجیزه عاید گردد، تمام و کمال نثار ارواح پاک والدین گرامیم می‌کنم.

خداوندا! به تمام بندگان عاقبت به خیری عطا فرما و تمام درگذشتگان را مشمول عفو و کرم بی‌منت‌هایت بگردان! آمین یا رب العالمین.

سعد بهشتی

۵	پیشگفتا
۱۱	مقدمه
۱۳	بخش اول - بیان سبب و نوس
۱۵	فصل اول - پاسخ به سؤالات اساسی
۱۵	سوال اول - چرا ساده‌نویسی می‌کنیم؟
۲۱	سوال دوم - ساده‌نویسی چگونه است؟
۲۲	سوال سوم - چه کسی باید ساده‌نویس کند؟
۲۵	سوال چهارم - آیا همه می‌توانند ساده‌نویس کنند؟
۲۷	فصل دوم - تاکتیک‌های ساده‌نویسی
۲۸	ساده‌نویسی تاکتیکی
۳۹	فصل سوم - مخاطب‌شناسی
۳۹	مخاطب کیست؟
۴۳	مخاطب‌شناسی (مخاطب پژوهی) چیست؟
۴۹	فصل چهارم - نیاز آموزشی و ترویجی
۴۹	تعریف نیاز
۵۱	نیاز سنجی
۵۱	انواع نیازها
۵۲	چگونه نیاز مخاطب را تشخیص دهیم؟

۵۵	روش‌های نیاز سنجی در جامعه
۶۳	فصل پنجم - نشانه شناسی و سواد بصری
۶۳	نشانه ، نشانه شناسی و معنا
۷۳	بخش دوم - ساده نویسی تکنیکی
۷۵	فصل ششم - ساده نویسی واژگانی
۷۶	درست نویسی
۷۸	واژه‌گزینی
۸۲	اعراب گذاری
۸۵	فصل هفتم - جمله نویسی
۸۵	دیدگاه اول ، درست نویسی دستوری از دید ادبیات فارسی
۹۰	درست نگارش کلمات
۹۶	نقش اجزای جمله
۱۰۱	دیدگاه دوم-دستور زبان دیدگاه زیان‌شناسی (ساختارگرایی)
۱۰۴	زبان چیست ؟
۱۰۴	واحدهای زبان
۱۱۱	دیدگاه سوم - معنا و دستور زبان گشتاری
۱۱۳	معنا
۱۱۴	برخی مفاهیم در معنا شناسی
۱۲۵	دیدگاه چهارم- دستور زبان از دیدگاه نشانه شناسی
۱۲۸	فصل هشتم- بند (پاراگراف) نویسی و متن
۱۲۹	بند (پاراگراف)
۱۳۲	روش های بسط معنا
۱۳۷	فصل نهم - تکمیل مفاهیم با تصاویر
۱۳۸	انواع تصویر
۱۶۳	فصل دهم - ویراستاری

۱۶۵	انواع ویرایش
۱۶۹	فصل یازدهم - صفحه آرایی
۱۷۰	طراحی صفحه
۱۸۲	برخی نکات در صفحه آرایی
۱۸۴	جلد
۱۸۹	فصل دوازدهم - چاپ و نشر
۱۸۹	فایند چاپ
۱۹۳	کاغذ
۱۹۴	چاپخانه
۱۹۶	جلد
۱۹۶	پیجاری
۱۹۷	صحافی
۱۹۷	سفارش چاپ
۱۹۸	ناظر چاپ
۲۰۱	بخش سوم - بازخورد
۲۰۳	فصل سیزدهم - اثر سنجی
۲۰۴	سوال اول - مخاطب چگونه پیام را درک می کند؟
۲۰۹	سوال دوم - رسانه ها چگونه بر مخاطبان اثر می گذارند؟
۲۱۲	سوال سوم - روش های اثر سنجی کدامند؟
۲۱۹	پیوست
۲۲۵	منابع